Magiczny Kraków

Miejski przewodnik – ambasador Krakowa

2026-07-17

Dla wielu osób zawód przewodnika miejskiego wciąż kojarzy się z koniecznością posiadania państwowej licencji. Tymczasem rzeczywistość prawna już od ponad dekady wygląda zupełnie inaczej. Kluczowym aktem regulującym tę profesję pozostaje ustawa o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych, która określa podstawowe zadania przewodnika: oprowadzanie uczestników, przekazywanie rzetelnych informacji o odwiedzanych miejscach oraz opiekę nad grupą.

Wszystko zmieniło się w 2013 roku wraz z wejściem w życie tzw. ustawy deregulacyjnej. Od tego momentu zawód przewodnika miejskiego został całkowicie uwolniony — państwo przestało kontrolować dostęp do profesji, jak było to wcześniej. Nie ma egzaminów, komisji przy urzędach marszałkowskich, obowiązkowych identyfikatorów ani legitymacji. Przewodnikiem może zostać każdy, kto ukończył 18 lat, posiada średnie wykształcenie i nie był karany za przestępstwa związane z wykonywaniem tego zawodu.

Choć od deregulacji minęło już wiele lat, temat wciąż budzi emocje. Dla jednych to symbol swobody gospodarczej i szansa na rozwój własnego biznesu turystycznego, dla innych — zagrożenie dla jakości usług i bezpieczeństwa odwiedzających.

W Krakowie dyskusja jest szczególnie żywa. Lokalni przewodnicy od lat apelują o nowelizację prawa i przywrócenie zawodowi należytej rangi. Władze miasta, na czele z Prezydentem Miasta Krakowa, podkreślając wyjątkową wartość krakowskiego dziedzictwa kulturowego, wielokrotnie zwracały się do kolejnych ministerstw zajmujących się turystyką o wprowadzenie regulacji w miejscach o szczególnym znaczeniu kulturowym, jak np. Parki Kulturowe w przypadku Krakowa. Proponowane rozwiązania miały umożliwić stworzenie standardów, które realnie przełożą się na jakość oprowadzania w części miasta, która jest wyjątkowa i takiej wyjątkowej ochrony wymaga.

Zarządzanie przestrzenią wpisaną na Listę światowego dziedzictwa UNESCO nakłada na miasto szczególne obowiązki. Kraków podkreśla, że bez spójnych i skutecznych przepisów krajowych trudno jest prowadzić odpowiedni monitoring usług przewodnickich i dbać o ich wysoki poziom.

Współpraca Gminy Miejskiej Kraków z przewodnikami trwa cały rok i ma różne wymiary, także te symboliczne. Od ponad 20 lat Urząd Miasta Krakowa wraz ze stowarzyszeniami przewodnickimi i zaproszonymi partnerami świętuje Międzynarodowy Dzień Przewodnika Turystycznego, który przypada 21 lutego. To święto, podczas którego nie tylko przypomina się o roli przewodnika miejskiego w tworzeniu dobrego wizerunku miejsca. To również zachęta dla mieszkańców Krakowa do poznawania historii miasta dzięki bezpłatnym spacerom z przewodnikami.

Inne celebrowane wspólnie co roku święto to Światowy Dzień Turystyki. 27 września Urząd Miasta Krakowa organizuje wraz z Federacją Stowarzyszeń Przewodnickich wyjątkowe wydarzenie: uroczyste rozdanie tzw. blach przewodnickich, czyli odznak absolwentom kursów przewodnickich. Jest to wielki dzień dla grona przewodnickiego, które w ten sposób oficjalnie poszerza się o kolejnych wykwalifikowanych przedstawicieli tego zawodu. Tradycyjnie, nowi przewodnicy zapraszają później

krakowian na bezpłatne wycieczki, o których informacje zawsze pojawiają się na **stronie**.

Federacja Stowarzyszeń Przewodnickich (FSP) powstała z inicjatywy Urzędu Miasta Krakowa w 2014 roku, w odpowiedzi na deregulację zawodu przewodnika. Jej celem od początku było wspieranie przewodników w podnoszeniu kwalifikacji, poszerzaniu wiedzy i opracowywaniu nowych tras, aby zapewniać wysoką jakość usług. Mając to na uwadze, Wydział ds. Turystyki UMK wspiera miejskich przewodników także w zdobywaniu wiedzy, organizując szkolenia na temat nowych produktów turystycznych, jak Szlak Kobiet Krakowa – Krakowianki czy Twierdza Kraków.

Wsparcie, którego Gmina Miejska Kraków udziela Federacji Stowarzyszeń Przewodnickich, ma jeszcze jeden, szczególny wymiar. Mając na uwadze wyjątkowe wartości i wpływ przewodników na wizerunek miasta, Rada Miasta Krakowa przychyliła się do wniosku FSP, aby wyłącznie licencjonowani przewodnicy związani z federacją mogli używać herbu Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, a więc chronionego prawnie symbolu. Jego użycie zawsze wymaga zgody władz miasta i podlega stosownym kontrolom. Herb widnieje na blasze przewodnickiej oraz imiennym identyfikatorze – dwóch elementach, które wyróżniają licencjonowanego przewodnika miejskiego. Jest to przywilej i wyróżnienie, które reguluje uchwała Rady Miasta Krakowa o numerze CXIII/1761/14 z 2014 roku.

Obecnie Federacja zrzesza sześć miejskich stowarzyszeń przewodnickich, skupiających łącznie 655 przewodników oprowadzających po Krakowie w kilkunastu językach.

Dlaczego warto korzystać z usług przewodnika, który ukończył kursy przewodnickie? Blacha przewodnicka to symbol ogromnej pracy włożonej w zdobywanie wiedzy o historii Krakowa. Korzystając z usług przewodników posiadających blachę przewodnicką mamy pewność, że o mieście dowiadujemy się z najlepszych źródeł.

Artykuł jest częścią cyklu publikacji Gminy Miejskiej Kraków na temat stanu turystyki w Krakowie. Cykl ma pomóc usystematyzować kluczowe pojęcia i zjawiska oraz analizować wady i zalety krakowskiej turystyki w oparciu o dane. Jest też zachętą do aktywnego udziału w dialogu społecznym pomiędzy mieszkańcami, przedsiębiorcami a samorządem.